

Oponentský posudok na habilitačné konanie

Mgr. Art. Róberta Makara, ArtD.,

V uplynulých mesiacoch som mal príležitosť dôkladne sa oboznámiť s obsahom habilitantom Mgr. Art. Róbertom Makarom, ArtD., spracovanej a Umeleckou radou VŠVU mne predloženej dokumentácie k žiadosti o udelenie titulu Docent. Považujem ju za formálne adekvátnu a obsahovo vyhovujúcu. K tomuto sumarizujúcemu jednorázovému prehľadu si dovoľím priradiť aj skúsenosť vytváranú v dlhodobej časovej perspektíve pracovnými kontaktmi s habilitantom. Nepatrí medzi ne len teoreticko-perceptívne oboznámenie sa s jeho výtvarným myslením a estetická skúsenosť s jeho vizuálnym dielom, prípadne epizodická no intenzívna kurátorská skúsenosť, ale najmä priamy kontakt s jeho diskurzívnym myslením, teoretizujúcimi či filozofujúcimi konštrukciami a kritickým myslením podporeným zaujímavou, systematicky a dlhodobo kultivovanou erudíciou, ktoré som mal možnosť zdieľať v rámci vlastného a tiež habilitantovho pedagogického pôsobenia na seminároch a workshopoch realizovaných v prostredí VŠVU. K tejto skúsenosti samozrejme patrí aj jeho pedagogické pôsobenie na Katedre grafiky a iných médií a celkom nesamozrejme jeho dlhodobo aktívny étos vecnej konštruktívnej prítomnosti a prítomnosti v oblastiach a orgánoch zabezpečujúcich organizačnú činnosť súvisiacu s tvorbou a udržiavaním funkčného chodu akademického prostredia aj za prahom VŠVU. Preto si s v súlade s mojim vedomím a svedomím dovoľím odporúčať prijať žiadosť habilitanta a navrhujem umožniť mu predstaviť svoju prácu a myslenie v rámci habilitačnej prednášky.

Róbert Makar patrí do strednej generácie slovenských výtvarných umelcov a po juvenilnej maliarskej epizóde sa dlhodobo udomácnil predovšetkým v prostredí grafickej tvorby s presahmi k objektovej tvorbe, respektíve objektovému rozširovaniu grafickej tvorby, prípadne tvorbe grafických inštalácií a environmentov. Expanzívne chápanie grafiky, presahy do iných médií, tvorba grafického vizuálneho životného prostredia nie sú v jeho prístupe akcidentálne počiny hravého výtvarníka ale kriticky reflexívny mediálne-materiálový program. Výtvarnú prácu Róberta Makara môžeme chápať na dvoch vzájomne koexistujúcich a insitujúcich úrovniach.

Prvú úroveň tvorí práca s grafickým médiom (ktoré samo je posolstvom) a patrí k nej predstava Grafiky ako otvoreného autopoetického systému, ktorý je definovateľný inováciami no zároveň naviazanosťou energie inovácii na hlbokú tradíciu. Preto sa v jeho prácach (ale aj príležitostných diskurzívnych a verbálnych

autorských komentároch a teoretických reflexiách) môžeme stretnúť so zvýšenou ne-spontánnou pozornosťou venovanou redefinovaniu a aktualizovaniu výtvarného obsahu pojmu Grafika, tak aj diskurzívnemu modelovaniu tohto pojmu.

Druhú úroveň tvorí práca s posolstvom a schopnosťou grafiky byť médiom posolstva. Tu výtvarná práca Roberta Makara predlžuje transformačnú trajektóriu genealogickej línie chápania grafiky ako kritického média, pričom sa v jeho realizáciách stretávajú obe póly spektra tejto kriticko-emancipačnej politickej tradície viažucej sa na grafiku: kultivovaná intelektualistická tradícia humanistickej erudície v jej vizuálnych aj verbálnych artikuláciách oscilujúcich medzi potláčanou občianskou pedagogikou explicitnej ilustrácie a prevažujúcou kynickou pedagogikou filozofického koánu na jednej strane a explozívna vášnivá vizuálna imaginácia ulice, či spontánny vizuálny a verbálny občiansky a komunálny folklór poosvietenskej európy na strane druhej.

Myslím, že aj letmý pohľad do výtvarného portfólia Róberta Makara nás presvedčí o jeho výraznom príklone k intelektualistickej tradícii, menej zrejme ale rovnako dôležité sú však aj prvky divokej vizuality ulice, rovnako ako filter jeho autorského habitusu, ktorý tieto prvky do jeho tvorby prepúšťa v subtilnej a sublimovanej podobe.

Za východiskový bod Makarovej tvorby by sme mohli aspoň pracovne prijať rozložený kaligram umožňujúci sémanticky paradoxné či hádankové stretnutie vizuálnej figúry a písaného textu. Róbert Makar postupne transformuje seberefrenčnú či quasi-seberefrenčnú paradoxnosť rozloženého kaligramu do podoby kynického kóanu. Stertnutie gnómickeho textu s abstrahovaným figuratívnym ideogramom pôsobí ako vyrušenie, ako vytrhnutie s noetických driemot, vytvorí trhlinu v samozrejmom a provokujú k pokusom o riešenie a teda myslenia.

Mgr. Art. Róbertom Makarom, ArtD., absolvoval štúdium na VŠVU v Bratislave v rokoch 1988 – 1994, následne niekoľko zahraničných študijných pobytov na akadémiách krásnych umení v Paríži, Namure a Maastrichte. Takmer od ukončenia štúdia sa venuje pedagogickej činnosti na VŠVU v Bratislave, kde na katedre Grafiky a iných médií vedie Prípravný kurz grafiky. Vystavoval na prestížnych medzinárodných prehliadkach umenia, individuálne doma i v zahraničí. Jeho práca je reflektovaná v domácich periodikách a katalógoch, diela sa nachádzajú v štátnych i súkromných zbierkach.

S prihliadnutím na všetky vymenované okolnosti odporúčam aby Mgr. Art. Róbertom Makarom, ArtD., bol udelený pedagogický titul docent v študijnom odbore 2. 2. 1 Výtvarné umenie. Zároveň prehlasujem, že mi nie sú známe žiadne okolnosti z hľadiska etickej alebo profesionálnej integrity habilitanta, ktoré by bránili takémuto postupu.

Mgr. Norbert Lacko, PhD.